

UKREPI IN PREDPISI

Spremembe zakona o agrarni reformi in kolonizaciji

Na svoji seji, ki je bila 19. aprila, je Zvezni izvršni svet sprejel osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o agrarni reformi in kolonizaciji. Osnutek predvideva odpravo ali ublažitev omejenega razpolaganja z zemljo, ki velja za vse koloniste na podlagi veljavnega Zakona o agrarni reformi in kolonizaciji. Po določbah tega zakona kolonisti, ki so se naselili na nova zemljiška posestva, ne bi dvajset let smeli te zemlje odtujiti, razdeliti, oddati v najem ali zastaviti — niti v celoti, niti deloma.

V Vojvodini je danes 137.980 kolonističnih posestev v približno 744.000 katastrskih oravov zemlje. To je ogromna površina, ki predstavlja tretjino celotne obdelovalne zemlje, ki je v Vojvodini privatna last. Pogoji, v katerih delajo kolonisti, so se povsem spremenili. Povprečno posestvo osmih oravov je postalo premajhno in ne zadostuje za narasle rodbine. Ker je vsak član rodbine solastnik posestva, so se zaradi spremenjene sestave rodbin lastninsko-pravni odnosi zelo zapletli. Omejitve v razpolaganju z zemljo ovirajo odliv odvečne delovne sile iz kolonističnih rodbin, saj kolonisti, ki pridejo v industrijo, ne morejo doseči nekaterih pravic iz delovnega odnosa (n. pr. otroški dodatek), ker so solastniki nepremičnin.

Razen tega so kolonisti ves čas po sprejetju Zakona o prostem prometu zemljišč in stavb v neenakopravnem položaju napram drugim privatnim lastnikom, ker ne morejo svobodno

razpolagati s svojo posestjo. Poleg tega da kolonisti ne morejo založiti ali oddajati v najem svojo zemljo, prav tako ne morejo izkoristiti niti kredita za pospešitev svojega gospodarstva, saj posestva ne smejo zadolžiti.

Te omejitve so najteže zadele tiste stare koloniste, ki so se »prekolonizirali« v Avtonomno pokrajino Vojvodino. Kot bivši kolonisti so že prej prestali kolonistični staž in omejitve svobodnega razpolaganja z lastnino za njih traja skupno 40 let.

Osnutek Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o agrarni reformi in kolonizaciji predvideva, da starim koloni-

stom tako ugasnejo vse omejitve, pri novih pa se omejitveni rok skrajša na 15 let. Zakon bi razen tega precej ublažil veljavne omejitve.

Članom kolonistične rodbine osnutek novega zakona dovoljuje svobodno medsebojni promet prejete zemlje in stavb ter prodajo zemlje v prid splošno-ljudske lastnine. S tem se omogoča lažje reševanje zapletenih lastninsko-pravnih odnosov v rodbinah kolonistov in odliv odvečne delovne sile v industrijo. Tistim kolonistom, ki nimajo dovolj delovne sile, zakon dodatno dovoljuje oddajanje zemlje v najem in obdelovanje zemlje na ta način.

Najpomembnejša ublažitev omejevanja prostega razpolaganja z zemljo se nanaša na oddajanje zemlje v zastavo. Osnutek tega zakona kolonistom omogoča, da prejmejo posojilo v višini 50 odstotkov vrednosti posestva. Računajo, da bodo kolonistična posestva sposobna prejeti povprečen kredit v znesku 200 tisoč dinarjev, kar bi bilo dovolj za zgraditev manjšega gospodarskega poslojpa, za nabavo inventarja ali delovne živine. Kolonisti bodo za zastavilo lahko prejemale samo investicijska posojila z odplačevalnim rokom 20 let in z obrestno mero 1 odstotek.

Cestni fond
Izkoriščanje
in namen
sredstev

Na temelju zveznega družbenega plana se iz občinskih, okrajnih in republiških skladov zagotavljajo trajna sredstva za vzdrževanje in modernizacijo cestne mreže. Sredstva cestnih skladov pa ne zadostujejo za te namene. Zato se povsod, kjer je to mogoče, uporabljajo tudi proračunska sredstva. Se več, za izdatke vodenja in organiziranja cestne službe in za izplačila osebnih prejemkov stalnega osebja uprave (cestne službe) ni moč izkoristiti sredstev skladov, temveč samo proračunska.

Zlasti bo premaio sredstev iz občinskega sklada, ki služi v prvi vrsti za izgradnjo in vzdrževanje vaških poti in cest IV. reda, če ne bodo občinski ljudski odbori uvedli krajevnega samopriskevka ali občinskih do-

klad. Republike in okrajji imajo pravico, da postavijo občinam pogoj za izkoriščanje sredstev občinskega sklada in sicer uvedbo omenjenih oblik dajatev. Prav tako lahko določijo, v kolikšnih zneskih se lahko trošijo sredstva iz občinskega sklada skupno s sredstvi ali deli, ki se vršijo na podlagi krajevnega samopriskevka in občinskih doklad. Občinski ljudski odbori, ki jim v skladih pripada najmanj 30 odstotkov od takega vpravnega vozila, morajo torej uvesti krajevni samopriskevak za vzdrževanje ali izgradnjo cest, če imajo za to možnost. S tem ne bomo koristili samo sebi, temveč tudi splošnemu razvoju prometa in izboljšanju prevo-

Republiški in okrajni skladi služijo v prvi vrsti za vzdrževanje in modernizacijo cest I, II in III. reda.

Čeprav ni moč smatrati, da so sredstva skladov zadostna za naše potrebe, vendar je to začetek, ki pomeni stalno izločanje določenega zneska za omenjene namene.

Ti primer kažejo, da bo o podelitvi enkratne pomoči kljub vsem predvidenim omejitvam vendarle zajela zares širok krog ljudi, kakor je to omenjeno v uvodu, N. D.

Enkratna pomoč ušivalcem pokojnin in invalidnin

Zvezni izvršni svet je s svojo odločbo z dne 19. aprila t. l. odločil, da se iz nerazdeljenih presežkov republiških skladov socialnega zavarovanja dodeli enkratna pomoč ušivalcem osebnih in družinskih pokojnin in validnim ženinim pokojnin in invalidnin. Omenjene osebe imajo pravico do enkratne pomoči, če se isključno ali pretežno vzdržujejo iz pokojninskih oziroma invalidskih dohodkov in če vsi dohodki ne presegajo 5.500 din osebno oziroma 4.500 din družinske pokojnine ali invalidnine.

Kljub omejitvi (višina pokojnin in invalidnin oziroma premoženjsko stanje družine, ki je zajeta s to pomočjo) bo to pomoč — po

podatkih, ki so na razpolago — prejelo nad 100.000 družin, sredstva, ki jih bodo porabili za izplačilo pomoči pa bodo znašala nad 300.000.000 din. Zato ta pomoč v skromnih zneskih po 3, 2,5 in 2.000 din omejenemu številu ušivalcev pomeni dejansko pomemben družbeno-politični ukrep. Odločba o podelitvi enkratne pomoči, je v sedanjem položaju smotrna zagotovitev pomoči vsem tistim upokojencem in tistim invalidom, ki so v težkem gnotnem položaju.

Smisel premoženjskih omejitev, ki jih predvideva odločba o dodelitvi enkratne pomoči, je v tem, da bi to pomoč dobile tiste družine, ki se vzdržujejo od prejemkov

socialnega zavarovanja in drugih socialnih prejemkov kakor tudi iz dohodkov družinskih članov in od njihovega osebnega dela, če ti dohodki ne presegajo določenega zneska. Ta omejeni znesek je določen na 4.000 din za družinskega člana. Med dohodke se ne štejejo pokojnine oziroma invalidnine tistih oseb, ki prejemajo enkratno pomoč, dokladi za otroke ali vojno-invalidske prejemke katerega koli družinskega člana. Kaj to praktično pomeni? Poglejmo nekoliko primerov.

Družina s tremi člani v kateri sprejema oče penzijo v znesku 5.500 din, mati je brez zasluzka, odrasel član družine pa prejema 12.000 din plače, bo dobila pomoč.

Družina s štirimi člani, v kateri prejema oče vojno invalidnino 12.000 din, materina osebna pokojnina znaša 5.000 din, za otroka prejema dodatek 5.500 din bo dobila pomoč (ker se niti invalidnina, niti pokojnina niti otroški dodatek ne prištevajo med omejene dohodke).

Družina, ki ima 5 članov in v kateri mati vdova prejema 4.500 din pokojnine, dvoje odraslih otrok zasluži skupno 20.000 din, dvoje mlajših otrok pa še sprejema dodatek 5.500 din, bo dobila pomoč. (Ker všteti dohodek — plače odraslih otrok — ne presega 4.000 na vsakega člana družine.)

Pomemben dogovor

(Nadaljevanje s 7. strani)

prometa kmetijskih proizvodov. Precejšnjo škodo povzročajo tudi nekatera, zlasti izvozniška podjetja, ki z navijanjem cen vnašajo motnje na tržišče kmetijskih proizvodov.

Končno je plenum med perečimi problemi obravnaval tudi pomanjkanje kvalitetnih zadrugijskih kadrov, pomanjkljivosti v organizaciji revizijske službe, potreba po večjem varčevanju v zadrugijskih hranilnicah itd. Na plenumu so dali mnogo dobrih predlogov o tem, kako naj bi reševali ta vprašanja. Glede na konkretno gospodarjenje v zadrugah je plenum poudaril načelo, da je treba vsak dinar iz družbenih skladov vlo-

žit v kmetijstvo, tako da hkrati krepi socialistične odnose in socialistične sile na vasi. Odnosi zadruge do individualnega kmetijskega proizvajalca morajo temeljiti na ekonomskem stimuliranju v interesu samega proizvajalca.

Plenum brez dvoma pomeni važen korak naprej v razvoju kmetijskega zadrugijskega. Gradivo s plenuma in zlasti izvajanje tovariša Kardelja bodo koristili kot osnovno napolnilo organom samoupravljanja v zadrugijskih organizacijah za njihovo vsakdanjo akcijo in kot pomemben prispevek k izdelavi načel in programa socialistične preobrazbe naše vasi.

Tone Skalar

VPRASANJA IN ODGOVORI

Sklepi delavskega sveta

VPRASANJE: Kateri kvorum je potreben delavskemu svetu, da bi lahko sprejel polnodeljavne odločbe?

ODGOVOR: Da bi delavski svet lahko polnodeljavno odločal, je v smislu čl. 22 temeljnega zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj s strani delovnih kolektivov potrebno, da sejam prisostvuje nad polovica članov. Toda delavski svet sklepa z večino glasov prisotnih članov.

Zamenjava direktorja

VPRASANJE: Ali delavski svet lahko menja direktorja?

ODGOVOR: Delavski svet podjetja ne more menjati direktorja podjetja. Toda delavski svet da lahko v smislu čl. 99 Uredbe o ustanavljanju podjetij in poslovalnic predlog za razrešitev direktorja podjetja v naslednjih primerih:

a) če se direktor pri svojem delu ne drži predpisov ali če dela v nasprotju s predpisi;

b) če podjetje ne more izvrševati svojih obveznosti do skupnosti;

c) če se ugotovi, da podjetje ni ustvarilo tistega skupnega dohodka, ki bi ga objektivno lahko ostvarilo, oziroma ako je prišlo do pomembnejših izgub v poslovanju zaradi nesposobnosti ali nemarnosti direktorja podjetja.

Predlog za razrešitev direktorja podaja delavski svet podjetja komisiji za razpis natečaja za postavljanje direktorja pri občinskem ljudskem odboru. Ta komisija mora proučiti utemeljenost predloga za razrešitev direktorja in na podlagi tega podatki svoj predlog pristojnemu ljudskemu odboru, ki sklepa o razrešitvi. Če se občinski ljudski odbor ne strinja s predlogom komisije za razrešitev, izdaja dokončni sklep o predlogu posebna komisija, ki jo imenuje okrajni ljudski odbor oziroma pristojni izvršni svet.

Delavski svet in direktor imata pravico da se proti sklepu občinskega ljudskega odbora pritožita okrajnemu ljudskemu odboru, proti odločitvi posebne komisije pa ustreznemu izvršnemu svetu.

Sklicevanje sej delavskega sveta

Vprašanje: Če predsednik delavskega sveta ne sklicuje se, kaj lahko ukrenejo člani delavskega sveta?

ODGOVOR: Po čl. 21 temeljnega zakona o upravljanju gospodarskih podjetij je predsednik dolžan sklicati sejo delavskega sveta na zahtevo upravnega odbora podjetja, sindikalne organizacije, ene tretjine članov delavskega sveta ali direktorja.

Če predsednik delavskega sveta na zahtevo tretjine članov ne

skliče seje, jo lahko skliče vsak tisti član delavskega sveta, ki ga za to pooblasti tretjina članov delavskega sveta.

Disciplinska odgovornost direktorja in upravnega odbora

VPRASANJE: Ali delavski svet lahko začne disciplinski postopek proti direktorju in upravnemu odboru?

ODGOVOR: Vprašanje disciplinske odgovornosti direktorja podjetja ni urejeno z obstoječimi predpisi. Delavski svet lahko na svojih sejah razpravlja o posameznih nepravilnih postopkih direktorja in zavzame svoje stališče. To stališče mora biti izraženo s kritiko konkretnih postopkov direktorja, v težjih primerih pa delavski svet lahko sklepa, da bo predložil pristojnemu ljudskemu odboru razrešitev direktorja.

Člani upravnega odbora so odgovorni za kršitve delovne dolžnosti na svojem delovnem mestu v podjetju na isti način kakor tudi vsi ostali delavci in uslužbenci. Po obstoječih predpisih član upravnega odbora ne morejo biti poklicani na disciplinsko odgovornost v zvezi z izvrševanjem njihovih funkcij v upravnem odboru. Toda delavski svet lahko tudi pred iztekom mandata menja upravni odbor v celoti ali posamezne njegove člane, če smatra, da ne opravljajo pravilno svoje dolžnosti.